

LIST IZLAZI TJEDNO. — GODIŠNJA PRETPLATA
30.— DIN. — ZA INOZEMSTVO 60.— DIN.
OGLASI PO NAROČITOJ TARIFI.

GODINA X.

BROJ 14.

Šibenik, 2. travnja 1939.

ADRESA UREDNIŠTVA I UPRAVE: ŠIBENIK pp. 17.
RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.
BROJ ČEK. RAČUNA 33.121

Križ

Taj pobjedonosni znak diže se na najvećim vrhuncima gora, a ističe se i u najdubljim dolinama. Resi kraljevske krune, optočene zlatom i dijamantima, ali se nalazi i nad uzgavljem bogala i siromaha, koji nikada ne opipaju dinara u rukama. Križ — taj pobjedonosni znak, postao je središte svijeta!

Na Veliki Petak ga je veliki Mučenik ponio na leđima do vrha Golgotе. I tu je bio zataknut duboko u zemlju, i na njemu bje razapet On, veliki Mučenik. Radi toga križ postao je središtem svijeta!

Križ je simbol najveće patnje. A patnja je baština čovječanstva. U ovim danima Kristove muke, kao nikada u godini, odzvanjuju svijetom velike riječi o nuždi, smislu i veličini patnje.

Uzalud brišemo suze: one neće nikada prestati curiti niz naše patničke obaze. Uzalud liječimo rane; neće nam se nikada potpuno zacijseliti. Uzalud se branimo od smrti; ona će uvijek, sve dok bude nas, koracati zemljom i gušiti nas svojim mraznim, košunjavim rukama.

A rijetko se ko od nas znaće sprijateljiti s tom mišljom. Zato bijesno, škrgućemo Zubima i udaramo nogama o zemlju, kao da nam je ona kriva, što, mjesto mlijekom i medom, rada trnjem i korovom.

On, veliki Mučenik, Sin Božji, trpio je, bolovao i izdahnuo u neopisivim mukama. A mi da ne trpimo! Da ne okusimo niti kap pelinala. Da nas ne ubode niti jedan trn! Da se ne ogrebemo niti o jedan greben!

On je trpio — i to trpio kao niko prije ni poslige! A trpeći je bio veličanstveno miran i spokojan, jer je znao za smisao i veličinu svoga trpijenja. Trpio je rado, trpio spokojno, jer je znao, da će ispod križa proteći čudotvorna rijeka spasenja, u kojoj će se dnevno kupati milijuni gubavaca i ozdravljati od neizlječivih bolesti.

Ko upozna smisao i veličinu trpijenja, kao što je spoznao Krist, taj se može ponositi, da je upoznao jednu od najdubljih istina i najvećih tajna života.

Slatko je trjeti! — Malo je bilo ustiju, koje su izgovorile tu riječ. Zato je i malo istinski velikih ljudi; velikih u onom pravom, potpunom smislu, koji se skriva samo u Božjem razumu.

Križ je središte svijeta, ali i bitna značajka kršćanstva. Bez križa ne bi ni bilo kršćanstva i ko od nas ne

Za obnovu duha

Veliki Isusov dar

Što nam je donio Gospodin Isus? Život vječni! Jasnu spoznaju vječnoga života.

Otkada je čovjek na zemlji uvihek se vjerovalo u prekogrobnji život. Sve od vremena otkada se znade za povijest ljudskoga roda, koja govori o pogrebnim svečanostima i o štovanju pokojnika. Ali samo jedan, a taj jedan jest Krist Gospodin, dao nam je jasan uvid u život vječnosti. A za drugo nije ni došao, nego da pokaze put i pomogne čovjeku na uspinjanju k vječnoj sreći.

Život vječni, to je ono zadnje što nam obećaje kao nagradu, ako budešmo išli Njegovim putovima. I, posvezumljivo, jer je sretna vječnost točka prema kojoj plovimo, na sav život imamo gledati u vidu vječnosti, kroz naočale vječnosti. Tjelesna dobra, bila ne znam koje vrijednosti, bila ne znam kako lijepa i privlačiva, ne dostaju; za nijedno ne možemo reći da na njemu zauvijek može otpočinuti naš duh i osjećati se sretnan i miran.

Hollywood je grad glumaca. I danas su tu prve filmske zvijezde. U neposrednoj njegovo blizini nalazi se »Crveni mlin«, dom za glumice i glumce, kojima su uvenula lica i posjedile vlasti. Slava, za koju su živjeli, zašla je davno i čekaju ono čemu ne mogu umaći...

Ko danas misli o vječnosti, o životu preko groba?

Po izlozima naših trgovina vidjeti je svakakvih reklamnih oglasa i natpisa. Ima ih i ovakvih: »Želite li doživjeti visoku starost? Onda: »Dnevno uzmite po jednu tabletu — — —«.

I čovjek, gradski, seže za svakim sredstvom, da produži koji dan svoju praznom životu.

A koji je natpis Kristov? — Ko bude živio po mojim receptima, ne će produžiti život za godinu, dvije, nego: »Živjeće u vijeće i uskrisiću ga u posljednji dan.«

Kad se jedan od braće Montgolfier dignuo u zrak neka starica je bila uzdahnula i rekla: »Što čovjek sve može učiniti? Doći će vrijeme da će naći i sredstvo proti smrti — — — Ali, jao, ja će tada biti već u grobu.«

Ijubi križ, ne može biti Kristov, ne može biti kršćanin!

Nije križ samo neki znak izdjevan od dva drva ili saliven od kovine. Križ je veliko očajstvo. Križ je sam naš život!

Misionari ne mogu sa sobom ponijeti u daleke prekomorske krajeve ništa dragocjenije i mudrije od znaka križa. S križem nose najveće bogatstvo i najdublju mudrost, koja nije sadržana u svima bibliotekama svijeta.

I umirući, kad se opravštaju sa svijetom, posljednjom snagom pritiskuju na prsa prezreni znak križa. I dok to čine, moguće nisu potpuno ni

To sredstvo nije nikomu uspjelo naći samo Krist kazuje put koji vodi životu vječnosti.

Neki Mađar visoko je cijenio Tolstoja, skupljao paru po paru i imao samo jednu želju, da vidi toga muža, koji je imao osjećaja za svako srce koje je bilo pritisnuto teškoćama života. Otišao je u Rusiju, došao do njega i iz neposredne blizine promatrao ga.

Čast svima velikim ljudima, svako priznanje njihovim plemenitim osjećajima nad bijedom i zlima koja safiru ogromne skupine ljudi.

Ali, čija to riječ nosi utjehu kao riječ Gospodina Isusa? I ko ima utjehu jaču od one Kristove sa životom u vječnosti?

I, upoznati Gospodina, ne treba kupljati novac i polaziti u daleke krajeve. On je tu, kod nas, uz nas, u nama, ako hoćemo.

»Došao sam da imaju život«. Ljubitelji života, ko vam nuđa više, a jefinije? Mi sve mjerimo težinom novca i dužinom metra, i silno smo zaljubljeni uz blaga zemaljska. Krist nam ne traži, jer On toga ne treba, ni najmanji dio bogatstva a nuđa nam »život vječni«. Ne život s godine na godinu, nego život koji ne zna za kraj i prestanak.

Imamo mi ovih dana duhovne sabornosti i velikopetske crnine mnogo teških i ozbiljnih misli. Zaustavljamo se kod mnogoga, ali, sve u svemu, osjećamo dah povjetarca s onih strana, koje sežu preko dalekoga plavefila.

Zaustavili smo korak kod ove sažete misli i ugaonoga kamena svega našeg gledanja na život.

Samo polovični ljudi i duše kojima ozbiljnost života nije prodrala ni prvu koru, mogu reći da misao na vječnost stvara od ljudi mukušće i slabice. A zašto Sveti Pismo govori o kreponim svetim ženama, kao o ženama »jakim«, jakim u domu i polju, koje su znale voditi dom i porod k blagostanju ovdje i k sreći u nebu! A sveci, ljudi koji su živjeli u atmosferi vječnosti, zar su to bili slabici? To mogu govoriti oni koji ne poznaju

svjesni, da drže u rukama nešto što je više od zemlje i od čitavoga svemira, da drže simbol čitavoga svog života i tajnu svoga otkupljenja.

Križ se više ne diže samo na Golgoti; on ne strši samo povrh zvonika i ne počiva samo posred naših olтарa. Okrajci križa su se protegnuli do krajnjih međa zemlje i gube se negdje u nedoglednoj beskrajnosti. I mi se svi nalazimo u sjeni toga golemoga, veličanstvenoga znaka.

Padamo pred neizmernom veličinom križa na Golgoti, koji je, u onaj mračni i grozni dan Velikoga Petka, bio omašten rumenilom krvlju Bo-

ju povijest mučenika i reformatora.

Atmosferu današnjega života da je provjetrili sa strujama iz vječnosti, zar mislite da bi bilo suvišno i nepotrebno? Potrebbitije od kruha koji se jede. Sve zlo i čitamo upravo u tomu, jer je malo onih koji misle na život vječnosti.

Gospodine Isuse, hvala na jasnim pogledima u život vječnosti! Daj zemlji ljudi koji na sve gledaju s očima vječnosti!

Junior

ŽIVOT S CRKVOM

Crkveni kalendar

Nedjelja, 2. IV.: Šesta korizmena nedjelja, koja se nazivlje Cvjetnica, t. j. spomenand Kristovog svečanog ulaska u grad Jeruzalem. — Sv. Franjo Paulski. Rođen je u Kalabriji 1416. g. Bio je redovnik sv. Frane. Radi osobite svetosti Gospodin ga je obdario darom proroštva, pa je pretekao i pad Carigrada.

Ponedjeljak, 3. IV.: Sv. Ulpijan, mučenik. Podnijeo je mučeničku smrt u Tiru za progonstva Galerija Maksimijana. Bište ušiven u kožnatoj vreći ujedno sa psetom i zmijom, te u more utopljen.

Utorak, 4. IV.: Sv. Izidor, nadbiskup Sevilje. Bio je brat sv. Leandra. Kao nadbiskup bio je urešen svim vrlinama dobroga pastira. Mnogo se istakao na raznim pokrajinskim saborima. Umro je g. 636.

Srijeda, 5. IV.: Sv. Irena, djevica i mučenica. Bijaše usprkos naredbe Dioklecijana sakrila sv. knjige. Radi toga bacise je u tamnicu i strijelom probodoše.

Cetvrtak, 6. IV.: Veliki Četvrtak, spomenand ustanovljenja sakramenta ljubavi — sv. Pričesti. — Sv. Celestin, Papa.

Petak, 7. IV.: Veliki Petak, spomenand Kristove smrti. — Sv. Kaliope, mučenik.

Subota, 8. IV.: Velika Subota. — Sv. Dionizij, korintski biskup.

CVJETNA NEDJELJA

ČITANJE POSLANICE blaženoga Pavla Apostola Filipljanima (2, 5—11): — Braćo! Ovo osjećajte u sebi kako i u Kristu Isusu, koji budući u obliju Božjem nije držao otimačinom da je jednak Bogu, nego je sebe poništo uzevši oblije sluge postavši sličan ljudima i vanjštinom nađe se kao čovjek. Ponizi sam sebe postavši poslušan do smrti na križu. Radi čega i Bog Njega uzvisi i darova Mu ime koje

gočovjeka. Padamo skršeni i potreseni do dna svoga bića, jer je na križu patio Bogočovjek, i to za nas koji ne znamo i nećemo da trpimo.

Otačstvo Križa blista sel. Blista se ono otkada je na njega bio mučenički uzdignut naš Gospodin, ali naročitim sjajem se blista kroz Veliki Tjedan. Tada smo svi prožeti i proniknuti njegovim blistanjem, i u tom blistaju upoznajemo, koliko je On za nas trpio, i koliko nas je ljubio; upoznajemo veliki smisao Njegovoga i našeg trpijenja.

Ig.

je nad svakim imenom (ovdje se poklepkne), da se u Ime Isusovo pokloni svako koljeno na nebu, na zemlji i pod zemljom, i svaki jezik da prizna da je Gospodin Isus Krist u slavi Boga Oca.

† SLIJEDEĆI SV. EVANđELO (pri blagoslovu palama i maslinu) po Mateju (21, 1-9). — U ono vrijeme: Kad se približi Isus k Jerusalemu i dode u Betfagu k maslinskoj gori, posla dva svoja učenika govoreći im: Podite u selo, što je prema vama i odmah čete naći oslicu privelanu i osliću s njom! Odvežite i dovedite k meni! I ako vam ko što reče, kažite, da trebaju Gospodu, i odmah će ih pustiti. A ovo se sve dogodilo, da se ispunii, što je kazao prorok govoreći: Recite kćerim Sionskoj: Evo kralj tvoj ide k tebi krotak, sjedeći na oslici i na osliću, mladet podjarmljenice. A učenici otisavši učiniše, kako im je zapovjedio Isus. I dovedoše oslicu i osliću i stavlješe na njih haljine svoje, te ga postaviše sjesti. A veliko mnoštvo prostrije haljine svoje, po putu; a drugi odsjecalu grane od stabala i sterahu po putu; a mnoštvo, koje idaše pred njim i za njim, klicaše govoreći: Hosana sinu Davidovu! Blagoslovljen, koji dolazi u ime Gospodnjeg!

RASPETI

»Ponizi sam sebe postavši poslušan do smrti, i to smrli na križu« (Poslanica).

Iza procesije s blagoslovljenim palmama slijedi sv. Misa, koja međutim ima značaj sasvim drukčiji od blagoslova palama, te je suviše u intimnom odnosašu s liturgijom prošlih dana. I uistinu, dok molitve i antifone pri obredu blagoslova i procesiji s palmama kliču Otkupitelju, Pobjedniku smrti i grijeha, Misa radije razmatra njegove unutrašnje osjećaje silnoga poništenja, poniženja i boli, kao žrtve za grijeha svijeta. Evo zbilja Poslanice sv. Pavla Filipljanima, da nam opiše Krist, koja za našu ljubav potamnjuje slavu svoga božanstva, uzimlje obliće služe i poslušan je Ocu do smrti, i to najokrutnije i najsramotnije smrti: »Poslušan do smrti, i to smrli na križu.«

»Evo Raspetog. Današnje evanđeosko čitanje sadrži sav opis Muke Gospodinove: od posljednje večere s Apostolima do pečataanja njegova groba: »Muka Gospodina našega Isusa Krista po Mateju.« A pošto ga na križ pribiše, razdijeliše haljine njegove bacivši kocke.« »A Isus opet zavapivši glasom velikim ispusti duh.«

»Evo Raspetog. Dakle Isus, pribijen na križ, prije nego je izdahnuo, vatio je, tresućim usnama umirućega upućivao je usrdno molitve Ocu. I te molitve umirućeg Isusa mi ponavljamo danas u raznim dijelovima sv. Mise: u Početnoj pjesmi i Pjesmi iza Poslanice: »Bože, Bože moj, pogledaj na mene. Zašto si me zapustio? Daleko su od spasenja moga rijeći vapaja mojih.« (Početna pjesma, Ps. 21.) »Ja sam crv, a ne čovjek, ruglo ljudima i odmet narodu« (Pjesma iza Poslanice, Ps. 21.).

Dubokog li otajstva! Isus, Sin Božji

Podlistak

Velimir Deželić, sin: Sitna sreća
(Knjižnica dobrih romana, Zgb, 1939)

Ima u našem kulturnom životu ljudi, koji rade skromno i tiho, pače rekli bismo nečujno, a ipak njihov je rad značajan i vrijedan. Oni nijeme doprinose mnogo, iako se o njima ne govorи na puna usta, iako im se ne daje priznanje, koje oni s punim pravom zasljužuju. Ne samo to, već ih se često puto s izvjesnih strana napada, jer imaju svoje uvjerenje, a njihova se djela i rad omaložavaju i bagatelišu u ime nekih umjetničkih i estetskih kriterijuma, kojima je nažalost možda najmanje do čiste umjetnosti. Jer umjetnost je samo ono što čovjeka napunja udivljenjem i uživanjem u ljepoti i dobroti, što ga oplemenjuje i nadahnjuje humanim osjećajima i mislima, koje poštjuje sve pozitivne vrednote vjekova, a žigošu sve ono što škodi ljudstvu, njegovoj vjeri, naporima i pothvalima. Zato je žalosna pojava kada izvjesnici, smatrajući se pozvanima da govore o najaktuelnij-

postavši čovjekom, nevini, sveti, neoklani, odjeljen od grješnika, mora da jadikuje, što je zapušten od Boga radi grjeha naših; vidi i osjeća, da je dospio u takvo stanje, da više ne sliči ni čovjeku. Ovdje razmisljavamo o triju stvarima: 1. kako velika je bila ljubav, koju nam je svoj Presv. Trojstvo iskazalo, da je žrtvovalo Isusa, jedinorodenoga Sina Božjeg; 2. kako je strašna siva grijeh, koji se mogao ispašati samo najokrutnijom smrću Spasitelja; 3. kako vrijedna je naša duša, koja nije mogla biti otkupljena uz manju cijenu od krvi Isusove. Zato kliče sv. Pavao: »Bili ste kupljeni veli-

kom cijenom: proslavite dakle i nosite Boga u tijelu svom!« Poslušajmo riječi Raspetoga, koje zvuče istodobno i kao optužba i kao poziv: »Čekah ko će sa mnom fugovali, i ne bi nikoga; tražio sam ko će me ulješiti, i ne nadoh!« (Priča na pjesmu). Kao što je Isus uči svoje velike žrtve molio Oca: »Oče, ako me ne može ova časa minuti, nego da ju popijem, budu volja Tvojka!« (Priča na pjesmu) — tako i mi u raznim i mnogim životnim bolima nikad ne zaboravimo ovaj uzvišeni primjer strpljivosti i odanosti u volju Božju, ako hoćemo biti dionici slave njegova uskršnua.

Zajednička poslanica naših biskupa

O kršćanskoj ženidbi

(Nastavak 2.)

PRIPRAVA NA ŽENIDBU

Da ne dode do nesretnih brakova, valja da se mladi ljudi prije dobro pripreme. Prije braka moraju zaručnici dobro znati, da se radi o vezi, koja će trajati kroz sav život. Neka dakle dobro promisle, prije nego se odluče za izbor osobe s kojom će morati trajno živjeti.

Mlađi i djevojke neka ustrajno mole Božju pomoć, da izaberu svoga druga po kršćanskoj razboritosti, a nipošto po slijepom i neobuzdanom nasrtaju požude, niti po želji za bogatstvom ili iz kojeg drugog neplimenitog razloga: voditi ih mora prava ljubav i iskrena sklonost prema budućem bračnom drugu, imajući uvijek pred očima ciljeve, radi kojih je Bog ustavio ženidbu.

Od dobre priprave je u velikoj mjeri ovisna sreća u braku. — Naravna veza među zaručnicima je ljubav; ovu naravnu ljubav sakramenat kasnije posvećuje, oplemenjuje i diže na viši i savršeniji stepen.

Samo je žalosno to, što se često kobno zamjenjuje ljubav s nagnućem, koje izvire samo iz tjelesnih želja: ovo je nagnuće u sebi samo gola strast i sebična želja, kako ugoditi tjelesnom nagonu. — Ta-

kva ljubav, koja uistinu nije ljubav, kratka je vijeka; naskoro se zasiti svoga bračnog druga te traži druge predmete za svoje nerazborite težnje.

Bračna ljubav mora da bude posvema drukčija: mora da bude duboka, da je ne može iskorijeniti nijedno razočaranje; trajna, koja ne gine nikada na putu bračnog života, nego dapače od godine u godinu postaje jača.

U takvoj ljubavi uzrastu duše bračnih drugova u nerazdrživu zajednicu, u lijepo i čvrsto jedinstvo, koje daje sretnom braku najčvršće temelje.

Ovakva prava ljubav, koja jedina može da primi Božje posvećenje, ne izvire iz samog osjetnog nagnuća i težnje, nego iz međusobnog poštivanja.

Bog je naimenje postavio sve rodbinske odnose na međusobno poštivanje: poštuj oca i mater... Poštivanje je dakle temelj obitelji, to jest onog društva, što ga je sam Bog htio, ustanovio i pozvao, da bude srećno: ovo poštivanje mora vladati u osnovnoj obiteljskoj stanicu, to jest među mužem i ženom.

Ali kako da se međusobno poštiju muž i žena, ako su bili za vrijeme pripreme za brak jedno drugome zavodnici

na grijeh, te su jedno u drugom tražili samo ugadanje svojim strastima?

Poštivanje se rada samo iz junačtva, iz moralne snage, koja se očituje u sumodričanju.

Zena će moći poštivati muža iz sve duše samo tada, ako on kao zaručnik nije nikada tražio od nje makar što grijesno; ako sam nije dozvoljavao u svome srcu da ga osvoji grijesna misao, nego je poštivao u zaručnici ljepotu djevojačke čistoće i neporočnosti.

Muž će pak moći poštivati samo takvu ženu, koja kao zaručnica nije nikada kušala da ga privreže uga se grijesni zavodenjem, nego je pače svojim djevojačkim ponosom pobudivala u njegovu srcu većma poštivanje nego strast.

Ako pogledamo u život mlađih ljudi, vidimo, kako se posvema drukčije spremaju za brak, naime požudama, pohotama i grijesima, mjesto samoodrivanjem i požrtvovanju, tada se ne smijemo čuditi, da je toliko nesretnih ženidbi, toliko supruga razočaranih koji traže toliko prije da se opet razriješi njihov brak, koliko su se prije nestrljivo žurili u brak, gomjeni više od strasti nego od ljubavi.

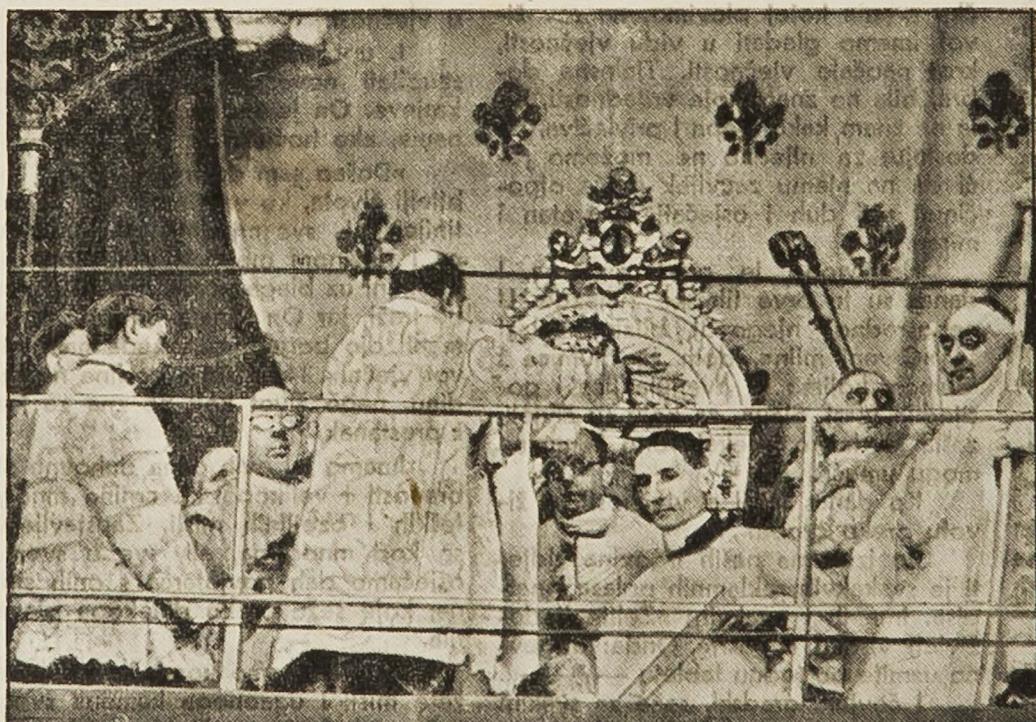
Grijehom se potkopava tlo Božjem blagoslovu, a bez Božjeg blagoslova ne može da bude sreće u obitelji.

Stoga opominjemo mladence neka ne propuste pitati za savjet i svoje roditelje, kad izabiraju budućeg bračnog druga. Roditelji naime zrelje poznaju ljudski život, te će očuvati svojim razboritim savjetom mlađe ljude od opasnih zabluda. Poštivanje svojih roditelja zaštit je Božjeg blagoslova.

Roditelji su u prvom redu pozvani, da dobro paze, da li mladenci, koji se misle ujeti, doista jedno drugome odgovaraju.

Pri tome neka roditelji presude, da li su zaručnici zdravi, jer brak imade zadataku, da »bude sredstvo za prenošenje života, kod kojega roditelji služe Božjoj Svemoći kao pomočari« (Casti con.). Nije ni za roditelje ni za mladi bračni par nikakva radost, ako su već prve godine braka skopčane s teškim bolestima.

Ovdje moramo spomenuti, da nije zdravo, ako mladi čovjek traži sebi zaruč-

Kardinal protodakon

Caccia Dominion stavlja novome Papi tijaru na glavu

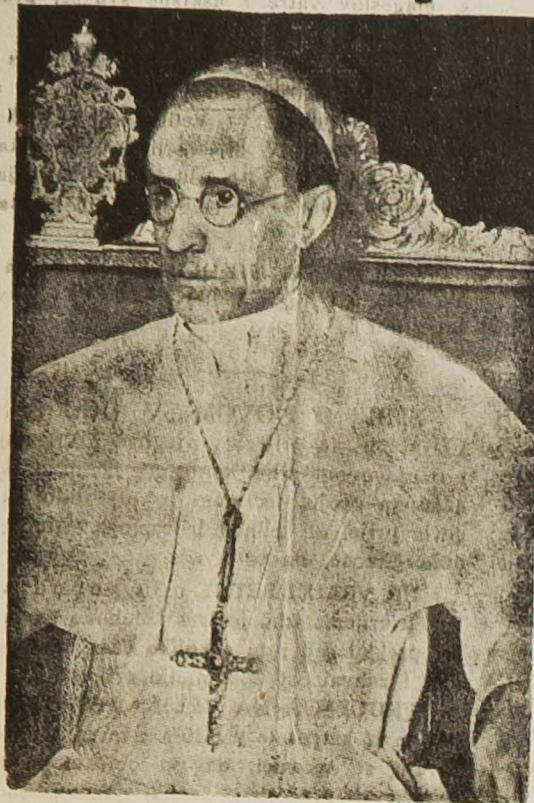
jim problemima ljudskoga života i djelovanja, stanu napadati pravce, uvjerenja i tobobične tendencije, a oni su sami tendenciozni i jednostrani do skrajnosti duše. To je žalosna činjenica vremena, koju treba iskorijeniti, a poštivati sve ono što je učinjeno na dobrobit naroda, davati priznanje svemu onome i onim ličnostima za čijim radom ostaju plodovi trajnih vrijednosti, ljepote i dobre.

Jedan primjer našega vrijednog i skromnog kulturnog radnika imamo u Velimiru Deželiću, sinu, koji je nedavno proslavio pedesetgodišnjicu života. Velimir Deželić, sin je potomak stare i zasluzne hrvatske porodice, koja nam je dala njegova djeda Đuru i oca mu Velimira. Njihov je rad poznat i mora biti poznat svakom kulturnom čovjeku. Njihovim putom je krenuo i ide u Velimir, sin. On je nastavio tradiciju preda. Njegov je rad mnogostran, plodan i značajan i što je najvažnije plodonosan. Svi njegovi napori zasljužuju priznanje, ljubav i poštovanje. Jer ma kakve bile naše prilike i ma pod kakvim se okolnostima razvijao naš život, pothvaliti i naporiti pojedinača, kao i skupinu, moraju biti zapaženi i procijenjeni već prema nji-

hovoj vrijednosti i pozitivnim učincima koje će izazvati. Isto tako i rad V. Deželića, sina ne smije i ne može ostati bez priznanja, jer je njegov rad pozitivan i koristan. On je mnogo učinio za naš kulturni život uopće, a posebno pak proglašenje (kad mora tako biti) zauzimlje njegov rad u našem duhovnom i vjerskom, katoličkom životu.

Citavo mnoštvo Deželićevih radova na području kazališta i dramske književnosti; obnova starih skazanja, dječja gluma, obrada hrvatskih narodnih običaja, libreti za Široline opere i oratorije, te rad na sociologiji (Socijalno pitanje) i u mnogim drugim granama, imaju posebnu značajku. Međutim osim toga, Deželić se istakao i na polju lijepe knjige, naročito romana. Njegovi hagiografski romani (Sofiju odabran) i (Sedam puta udarani) posebni su te vrsti u citavoj našoj književnosti, pa (Feminist), roman iz nedavne prošlosti, i njegovo najnovije djelo, koje nas je i potaklo da napišemo ovo par riječi, »Sitna sreća«, posebno nam govore o svome autoru. Oni su ujedno značajan prilog našoj općoj književnosti, pogotovo pak katoličkoj. Najnovije

Deželićevi djeli zapravo i nije roman, to je više reporterski zapis ili bolje »vesela priča o malome čovjeku ovelikoga grada«, kako nam sam pisac kaže u podnaslovu knjige. Doduše »Sitna sreća« nije ni nikakav novum, nikakva senzacionalna umjetnička kreacija u našem književnom stvaranju. To je priča, nekoliko dana iz života dvoje malih ljudi, idealnoga mladog bračnog para Milka i Anice, koji su u zajedničkoj ljubavi, poštovanju i razumijevanju, u zajedničkim žrtvama i pregaranjima bore za komad zemljista na kojem će podići krov i osjetiti roditeljsku radost. Dakle, motiv jednostavan, a i obrada fina i jednostavna, tako da čovjek ne može i ne smije podvrgavati djelu nikakvo višoj umjetničkoj kritici. Ta ono je toliko jednostavno, toliko prostro. Ali pored toga ono je i dobro i plemenito. Ono će osvojiti svakoga čitaoca, naročito pak ženski svijet, postaće mu simpatično, milo i dragi, jer je djelo za se, djelo istinsko i živo, doživljeno i iskreno, toplo. Djelo možda sitno, uz to o sitnoj sreći, puno skromnosti i jednostavnosti, ali i djelo krupnih osjećaja i plemenitih čuvstava, pa ako hoćete i krupne

Papa Pio XII.

Grb Pape Pija XII.

Papa Pio XII. nakon krunisanja daje blagoslov

nici u krugu koji mu je po krvnom srodstvu ili po tazbinu blizu. Crkva je u svojoj velikoj mudrosti zabranila ženidbu među ovako bliskim osobama; a isto je tako zabranjuju i državni zakoni svijet svoga naroda i svih vremena.

Dječa, što se radaju iz ovakvih ženidbenih veza, često nijesu tjelesno zdrava niti duševno nadarena.

Pored toga dužnost je i roditelja i zaručnika, da promisle, imadu li dovoljna sredstva za život. Istina je, da bogatstvo nije ni najmanje potrebno za sretan bračni život, pače vidimo, da su siromašni supruzi često zadovoljniji u svojim skromnim kolibama nego bogati supruzi u svojim sjajnim palačama.

No ipak moraju biti provideni barem najnužnijim stvarima, da ne bi prevelika skrb za svagdanji kruh mutila sreću mlađih supruga.

Zaručnici moraju da se i duševno slazu: dvije osobe mogu biti često svaka za se dobra; ali po svojoj čudi jedno drugome ne odgovara; roditelji neka dobro ispitaju narav mlađih ljudi, neka dobro promisle, može li biti jedno uz drugo sretno i zadovoljno.

Kod izbora zaručnika ne smije se gledati na to, da li je druga strana bogata; ali nije ni zgodno, ako je jedna strana doista bogata, a druga siromašna, jer se desava, da bogata strana prezire radi toga siromašnog supruga te mu predbacuje, da nije donio ništa u brak. Ovakva predavetanja dokazuju, da je jedan bračni drug sve drugo nego plemnit, jer drugome napunjava srce žalošću i gorčinom.

Nije dobro, ni ako je između zaručnika prevelika razlika u dobi ili naobrazbi. Kod ovakvih velikih razlika ostaju supruzi jedan drugome prilično tudi, a brak ne može da bude u takvim okolnostima savršeno »unutrašnje udruženje« ženidbenih drugova.

(Nastavit će se)

sreće. Milko i Anica postaju čitaocu idealni. Njihova nastojanja i ljubav moraju u svakom probuditi ugode osjećaje i želje, pa je i s te strane djelo zasluno, može poslužiti kao uzor u današnjem shvaćanju i svakojakom refiranju braka i obiteljskoga života.

Dodamo li k tome da je djelo pisano akim i lijepim stilom i jezikom, mora nu se dati priznanje, kao što i čitavome radu Veličimira Deželića, sina, jer je njegov trud i rad odgojan, koistfan i dobar, plemenit i plodonošan, na službu naroda i na slavu Svevišnjega. To će pak opet biti dokaz, kako mnogi tih i mirni, bez buke i gala, mogu u nama probuditi tragove oplog i sretnog osjećanja, osjećanja sinstkoga i pravičnoga, koje nas zanosa i osvaja, budeći u nama ne baš sretu sreću i zadovoljstvo zajedno sa vjerom u dobrotu i u prijaznost duša, u ljubav i odanošću srdaca, dok to ne uspijeva ni najrazvijanijima, najčuvnijima, koji često u nama, umjesto osjećaja dobre i ljubavi, probuduju osjećaje odumrosti, gađenja i sramu, postiđujući najintimnije i najnježnije glasove našega srca i naše duše.

Iko Ivin

Budite apostoli svoje sredine!

Dužnost apostolata

III.

POUKA »OČENAŠA«

Nitko, dakle, nema prava da ustvrdi, da apostolat ne spada među zapovijedi Kristove.

No, u ovom pogledu, Naš Gospodin htio nam je očitovati svoju volju još i na drugi način: poučivši nas onaj tipični obrazac molitve, *Očenaš*, koji je blgpk. Papa Pio XI., definirao »uzvišeni obrazac kršćanskog apostolata«.

Pogledaj: prvom dijelu *Očenaša* Isus nas potiče, da tražimo dolazak kraljevstva Božjeg: *dodi kraljevstvo tvoje*. No ova želja ne bi bila iskrena, kad ne bi popratila odluka, da čemo poraditi, da ona postane zbiljom. Zvučila bi kao besramna ironija.

U drugom dijelu pitamo u Boga kruh tjelesni i duševni, oproštenje grijeha, oslobođenje od svakoga zla. No za koga pitamo? Zar za nas same? Ne, već za sve. Naša molitva je u obliku *množine*. Svaki pojedini od nas govori: Otpusti nam grijehu *naše*, a ne *moje* samo.

S ovim Božanski Učitelj sjeća nas, da nijesmo sami na svijetu; da su oko nas braća; da je među braćom sveta solidarnost, da je obvezatna uzajamna pomoć.

Tako je *Očenaš* uistinu osuda duhovnog egoizma, vjerskog individualizma; božanska je on posveta dužnosti apostolata.

Neka novakinja, ulazeći jednoga dana u čelju sv. Terezije od Djetića Isusa, zauštavi se pod utjecajem sasvim nebeskog izražaja njenoga lica.

Sv. Terezija, i ako je pozorno šila, sva je izgledala kao u zanosu nekoga dubokog razmatranja: »Na što mislite?« — zapita je novakinja. »Razmišljam o *Očenašu*« — odgovori joj ona. »Tako je slatko zvati Boga *Ocem našim!*« A u njenim očima su blistale suze.

Sv. Terezija iz pojedinih izraza *Očenaša*, produbljenih oštrinom njenoga divnog duha, crpila je ono žarko apostolske težnje, po kojima je željela, da bi pošla u misijske krajeve i za misiju, jer dnevno prikazivala molitve i žrtve, tako te je tako zasluzila, da su je proglašili Zaštitnicom misija, skupa sa sv. Franjom Ksaverskim.

Razmišljajmo i mi, jedan po jedan, zašto ove božanske molitve, pak će se naš duh raspaliti novim apostolskim žarom.

KRSNA OBVEZA

No ne možemo, konačno, zaboraviti ovu drugu istinu: apostolat je krsna obveza, koju je sv. Jerolim nazvao *svećeništvo svjetovnjaka*.

I u ovom predmetu imamo izričitu izjavu blgpk. Sv. Oca Pape Pija XI., koji u Pismu portugalskom episkopatu piše: »*I krštenje namće dužnost apostolata, jer po njemu postajemo udovi Crkve, to jest mističnoga tijela Kristova; a među udovima ovoga tijela, kao što i svakoga organizma, treba da vlasta solidarnost interesa i uzajamno davanje života. Tako smo mnogi jedno tijelo u Kristu, a svaki jeo d nas ud jedan drugome*« (Rim. 12, 5) Jeden ud, dakle mo-

ra da koristi drugome; ni jedan ne smije ostati besposlen, već svaki pojedini, dok prima, mora i davati.«

Solidarnost interesa, među raznim članovima bilo kojega organizma, sastoji u tome, da dobro i zlo jednoga, dobro je i zlo svih. Ova uzajamna simpatija među udovima odreduje naravno uzajamnu brigu, da se obrane od zla.

Lijepo piše o tome sveti Ivan Zlatousti: »U žalosnim slučajevima udovi se tješnje međusobno zdržuju. Uistina dogodi se često, ako se trn zabode u poplat noge, svotijelo ga osjeća i u brizi je, leda se savijaju, želudac i bokovi se prigibaju, i ruke, skoro ovisne i sluškinje, pružaju se, da izvuku ono, što se uvuklo, i glava se spušta, i oči gledaju s velikom skrbi i brigom. Tako neka budu brižljivi udovi, jedan za drugoga, te ako jedan ud trpi, drugi neka s njim zajedno trpe.«

To je ista istina, što smo je čuli iz ustiju Apostola, koju je on proživljavao sam u sebi, kad je klicao: »*Tkô oslabi, i ja da ne oslabim? Tkô se sablazi, i ja da se raspalim?*«

Sv. Franjo Asiški — kako nam to priča sveti Bonaventura — »često je gorko plakao i jecao, kad bi ugledao jadne duše, otukljene krvlju Kristovom, a okaljane grijehom.«

A sveta Katarina Sijenska žudjela je, da svojim tijelom začepi usta pakla, da više nijedna duša ne bi mogla u nj upasti.

ILI BORAC ILI ODMETNIK

Nitko, dakle, neka ne reče, da je apostolat služba i dužnost svećenika. Naprotiv — kako je to više puta naglasio blgpk. Papa Pio XI. — on je dužnost kršćanskog života.

Apostolat nije kao kovčeg staroga zavjeta, koji su samo leviti svetišta mogli ticitati i nositi. Ne, i svjetovnjaci mogu i moraju pružiti svoje ruke, podupirući glavne nosioce u njihovom trudu.

Istina je: obični vjernici ne mogu izvršiti sve čine apostolata. Neki od njih — kao oni, koji dijele posvećujuću milost — reširvani su svećenicima, unutar svetih ogranaka. No i tu svjetovnjak može učiniti uslugu od neprocjenive vrijednosti: dovesti duše na prag hrama, da ih ondje prepusti u posvećene ruke službenika Božjeg. Ako ne može udjeliti Božje oproštenje, može raspoložiti duše, da ga prime.

Zaključak je dakle ovaj: svaki kršćanin mora biti apostol.

Ovaj sud je istinitiji dandanas negoli ikada ranije. Dandanas — to su već drugi istakli — tko nije apostol, apostata je, tko nije borac, odmetnik je. Danas naime, više negoli u druga vremena, apostolat — a napose apostolat u vlastitoj sredini — nije samo dužnost, već i potreba.

Razloge tomu iznijet ćemo u slijedećim brojevima.

USKRSNU PRIČEST dužan je da obavi svaki katolik pod smrtni grejh:

Širom svijeta

PREDAJA MADRIDA. 26. pr. mj. u Andaluziji započela je pobedonosna ofenziva španjolskih nacionalista, koja se razvijala velikom brzinom. I u sektoru Toledo prešli su nacionalisti u ofenzivu i imali zamjernih uspjeha, tim većih, što sa strane crvenih skoro nije bilo otpora. Stanovništvo je svuda primilo nacionalističke čete s najvećim oduševljenjem. — 28. pr. mj. u 11.20 s. na srednjem balkonu vladine palače is-taknuta je nacionalistička zastava. U 12.30 s. nacionalističke čete su na tri tačke ušle u grad. Zaposjedanje Madrida prošlo je bez ikakvih sukoba. U gradu nije bilo republikanske vojske. Redarstvo je ostalo na ulicama i vršilo dužnost. Predstavnik madriškoga vijeća narodne obrane uputio je preko madriške radio stanice na pučanstvo poziv na mir. Nakon toga zaposjeli su nacionalisti radiopostaju i objavili, da je cijeli Madrid zauzet bez proljevanja krvi. Nakon toga is-taknute su na svim kućama nacionalističke zastave. Na ulicama su formirane povorne manifestanata, koje su klicale vojsci generala Francu. Biegunci, koji se već preko 2 godine nalaze u stranim poslanstvima, izšli su iz poslanstava i priključili se manifestantima. — Nakon toga su nacionalisti uspješno nastavili ofenzivu na svim frontama. Nakon Madrića i drugi se gradovi i čitave provincije redom predavaju nacionalistima bez borbe. Možemo stoga već danas reći, da je tako dugi bratobušilački rat u Španjolskoj, konačno, ipak već jednom svršio pobedom nad crvenima.

TALIJANSKA PRIESTOLNA BESJEDA. 23. pr. mj. prilikom otvorenja novoga fašističkog reprezentativnog tijela, održao je kralj Viktor Emanuel III. priestolnu besedu, u kojoj je o Španjolskoj rekao sljedeće: »Suprotni interesi ne postoje, tako da Španjolska i Italija mogu dalekosežno suradivati. Iako se Italija ne podaje iluziji vječnoga mira, ona bi ipak htjela, da mit što dulje uzmognje trajati, da bi mogla svoje carstvo potpuno gospodarski iskoristiti. A o Francuskoj je rekao: »Što se Francuske tiči talijanska je vladaju u službenoj noti od 17. prosinca 1938. izložila pitanja, koja u ovom času rastavljuju obzemlje. Valja još dodati, da je prijateljskom sporazumu s Engleskom u toj besedi pridana jednaka važnost kao i stvaranju »osjećja i protukominternoga paktu. — Sve je to primljeno u zapadnim državama vrlo povoljno. Talijanski listovi donose izvještaje iz Londona, da je talijanska priestolna beseda tako izazvala vrlo povoljan dojam. Treba dati, da je to upravo u času najveće napetosti u vezi s njemačkom ekspanzijom u istočnoj Evropi i s obrambenom akcijom, koju protiv toga kušaju organizirati zapadne države.

MUSSOLINIJEV GOVOR. U povodu veličanstvene proslave 20. godišnjice fašizma i goleme smotre »skvadrista« na Olimpijskom stadionu 26. pr. mj. Mussolini je izrekao govor, u kom je formulirao toliko spominjane prirodne aspiracije Italije i među osfalim, kazao: »U svom genoveškom govoru rekao sam, da postoji pregrada, koja odvaja Francuskiju i Italiju. Ta se pregrada već sada može smatrati prilično oteženom. U talijanskoj noti od 17. IX. 1938. god. ja-

